

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTEGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN DE MAATSCHAPPELIJKE
HERNIEUWING

COMMISSION DE LA SANTE PUBLIQUE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU RENOUVEAU DE LA
SOCIETE

Dinsdag
15-03-2016
Voormiddag

Mardi
15-03-2016
Matin

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti Socialiste
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
sp.a	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	centre démocrate Humaniste
VB	Vlaams Belang
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PTB-GO!	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture!
PP	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 54 0000/000	Parlementair stuk van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 54 0000/000	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)
CRABV	Beknopt Verslag (witte kaft)	CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture blanche)
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
	(witte kaft)		(couverture blanche)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beige gekleurd papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be	www.lachambre.be
e-mail : publicaties@dekamer.be	e-mail : publications@lachambre.be

INHOUD

Vraag van mevrouw Evita Willaert aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "het automatisch toekennen van sociale rechten" (nr. 9678)

Sprekers: Evita Willaert, Elke Sleurs, staatssecretaris - Armoede - Gelijke Kansen - Personen met een beperking - Wetenschapsbeleid - Grote Steden

Vraag van mevrouw Karin Jiroflée aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "de timing van het kinderarmoedeplan" (nr. 9884)

Sprekers: Karin Jiroflée, Elke Sleurs, staatssecretaris - Armoede - Gelijke Kansen - Personen met een beperking - Wetenschapsbeleid - Grote Steden

Vraag van mevrouw Karin Jiroflée aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "het horen van slachtoffers van een seksueel misdrijf onder hypnose en de opleiding daartoe" (nr. 9979)

Sprekers: Karin Jiroflée, Elke Sleurs, staatssecretaris - Armoede - Gelijke Kansen - Personen met een beperking - Wetenschapsbeleid - Grote Steden

Vraag van mevrouw Kattrin Jadin aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "de verlaging van de leerplichtige leeftijd als remedie tegen armoede" (nr. 9188)

Sprekers: Kattrin Jadin, Elke Sleurs, staatssecretaris - Armoede - Gelijke Kansen - Personen met een beperking - Wetenschapsbeleid - Grote Steden

SOMMAIRE

Question de Mme Evita Willaert à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "l'octroi automatique des droits sociaux" (n° 9678)

Orateurs: Evita Willaert, Elke Sleurs, secrétaire d'État - Pauvreté - Égalité des chances - Personnes handicapées - Politique scientifique - Grandes villes

Question de Mme Karin Jiroflée à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "le calendrier du plan de lutte contre la pauvreté infantile" (n° 9884)

Orateurs: Karin Jiroflée, Elke Sleurs, secrétaire d'État - Pauvreté - Égalité des chances - Personnes handicapées - Politique scientifique - Grandes villes

Question de Mme Karin Jiroflée à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "l'audition sous hypnose de victimes d'un délit sexuel et la formation nécessaire à cet effet" (n° 9979)

Orateurs: Karin Jiroflée, Elke Sleurs, secrétaire d'État - Pauvreté - Égalité des chances - Personnes handicapées - Politique scientifique - Grandes villes

Question de Mme Kattrin Jadin à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "l'abaissement de l'âge d'obligation scolaire comme remède à la pauvreté" (n° 9188)

Orateurs: Kattrin Jadin, Elke Sleurs, secrétaire d'État - Pauvreté - Égalité des chances - Personnes handicapées - Politique scientifique - Grandes villes

COMMISSIE VOOR DE
VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE
HERNIEUWING

van

DINSDAG 15 MAART 2016

Voormiddag

COMMISSION DE LA SANTE
PUBLIQUE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU
RENOUVEAU DE LA SOCIETE

du

MARDI 15 MARS 2016

Matin

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.18 uur en voorgezeten door mevrouw Evita Willaert.

La réunion publique de commission est ouverte à 10.18 heures et présidée par Mme Evita Willaert.

01 Vraag van mevrouw Evita Willaert aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "het automatisch toekennen van sociale rechten" (nr. 9678)

01 Question de Mme Evita Willaert à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "l'octroi automatique des droits sociaux" (n° 9678)

01.01 Evita Willaert (Ecolo-Groen): Mevrouw de staatssecretaris, mijn vraag is heel kort.

Het is een vraag naar de stand van zaken van het rapport van de federale armoedeambtenaren over een studie die zij hebben gemaakt rond automatische rechtentoekenning.

Die studie zou ergens in januari 2016 moeten zijn afgerond. Wat zijn de resultaten? Welke gevolgen zullen aan de studie worden gegeven?

01.02 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Mevrouw Willaert, mijn antwoord is ook niet erg lang.

Ten eerste, u weet dat automatische rechtentoekenning voor mij een belangrijk punt is. Ik moet echter jammer genoeg op de volgende vergadering van het netwerk van federale armoedeambtenaren wachten, die midden april 2016 is gepland. Tijdens die vergadering zal het beginsel of ontwerp van het derde federale armoedebestrijdingplan worden besproken.

Eind 2015 hebben de federale armoedeambtenaren de vraag gekregen voorstellen te formuleren over te evalueren of te automatiseren sociale rechten. Die voorstellen heeft de POD Maatschappelijke Integratie ondertussen verzameld. Ze zijn ondertussen ook in een ontwerpnota gebundeld. Die nota moet tijdens die bijeenkomst van de federale armoedeambtenaren van midden april 2016 echter ook nog worden besproken en geëvalueerd, vooraleer ze aan mij zal worden voorgelegd.

01.01 Evita Willaert (Ecolo-Groen): Quels sont les résultats du rapport des fonctionnaires fédéraux en charge de la lutte contre la pauvreté sur l'octroi automatique des droits sociaux et quelles suites lui seront-elles réservées?

01.02 Elke Sleurs, secrétaire d'État: Le principe ou projet de troisième plan fédéral de lutte contre la pauvreté sera discuté à la mi-avril, lors de la réunion du réseau des fonctionnaires fédéraux en charge de la lutte contre la pauvreté. Le SPP Intégration sociale a collecté leurs propositions sur l'évaluation ou l'automatisation de l'octroi de droits sociaux. Les données recueillies ont entre-temps été rassemblées dans un projet de note. Avant qu'elle ne me soit soumise, elle doit néanmoins encore être discutée lors de la réunion des fonctionnaires fédéraux en charge de la lutte contre la

Momenteel heb ik dat rapport nog niet. Ik kan dus ook nog niet volledig op uw vraag antwoorden. Ik wacht de bespreking tijdens de bijeenkomst van de federale armoedeambtenaren af, die in de maand april 2016 zal doorgaan.

01.03 Evita Willaert (Ecolo-Groen): Mevrouw de staatssecretaris, ik heb nog een vraag in de marge.

Wij hebben al van gedachten gewisseld over de resolutie die ik heb ingediend. Ik heb aan de voorzitter van de commissie voorgesteld hoorzittingen te houden die gericht zijn op personen met een handicap, om daarmee te beginnen. Het zou misschien interessant zijn om, vermoedelijk na de paasvakantie of nog later, iemand van de federale armoedeambtenaren in dat kader het rapport te laten komen voorstellen

01.04 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Normaal gezien is in april 2016 de vergadering tijdens dewelke zij het rapport en hun bevindingen zullen mededelen. Op dat moment kan uw voorstel dan worden gepland.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 7733 van mevrouw Ben Hamou wordt omgezet in een schriftelijke vraag, evenals de samengevoegde vragen nrs 8594, 8595, 8596 en 8597 van mevrouw Fonck, vraag nr. 9238 van de heer Clarinval en vraag nr. 9554 van mevrouw Fonck. Vraag nr. 9268 van mevrouw Matz wordt uitgesteld.

pauvreté. Je n'ai pas encore reçu ce rapport.

01.03 Evita Willaert (Ecolo-Groen): Il serait peut-être intéressant qu'un représentant des fonctionnaires fédéraux en charge de la lutte contre la pauvreté vienne présenter le rapport.

01.04 Elke Sleurs, secrétaire d'État: Nous pouvons organiser cette présentation lors de la réunion de la mi-avril.

La **présidente**: La question n° 7733 de Mme Ben Hamou, les questions jointes n°s 8594, 8595, 8596 et 8597 de Mme Fonck, la question n° 9238 de M. Clarinval et la question n° 9554 de Mme Fonck sont transformées en questions écrites. La question n° 9268 de Mme Matz est reportée.

02 Vraag van mevrouw Karin Jiroflée aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "de timing van het kinderarmoedeplan" (nr. 9884)

02 Question de Mme Karin Jiroflée à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "le calendrier du plan de lutte contre la pauvreté infantile" (n° 9884)

02.01 Karin Jiroflée (sp.a): Mevrouw de staatssecretaris, de rapporten over het armoedeprobleem in ons land zijn alarmerend. Dit is natuurlijk oud nieuws. Ik heb mijn vraag al een tijd geleden ingediend.

Het Planbureau heeft onlangs de welvaart van ons land in kaart gebracht, en terwijl het op andere vlakken vooruitgaat, gaat de situatie wat de armoede betreft achteruit. Het Planbureau stelt vast dat de maatregelen die door de Vlaamse en federale regeringen genomen zijn de 20 % armsten in ons land een factuur van 525 euro op jaarbasis voorschotelen en dat de sociale correcties die in een aantal gevallen beloofd werden voorlopig achterwege blijven.

Ik heb u begin februari een vraag gesteld over de timing van het kinderarmoedeplan dat met die problematiek bijzonder veel te maken

02.01 Karin Jiroflée (sp.a): Le Bureau fédéral du Plan a constaté que les mesures prises par les gouvernements fédéral et flamand coûteraient 525 euros par an aux 20 % de citoyens les plus pauvres de notre pays et que les corrections sociales promises n'ont toujours pas été effectuées.

La secrétaire d'État a déclaré récemment, en réponse à une de mes questions, que nous devons attendre le rapport d'information que le Sénat devait rendre le 24

heeft. U hebt toen vrij uitgebreid geantwoord, waarvoor mijn dank overigens. U zei onder meer dat het informatieverlag van 24 februari van de Senaat moest worden afgewacht om tot verdere stappen te komen. Dan zou een analyse kunnen worden gemaakt, waarna een eerste ontwerp van actieplan kon worden opgesteld. Dit moet dan leiden tot een tweede en derde ontwerp, in samenspraak met het Belgische Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting. Over de echte timing bleven wij echter in het ongewisse. Ik citeer u: "Wij schatten dat het in de loop van de komende zes maanden afgehandeld zal kunnen worden." In onze ogen is dat tamelijk vaag.

In dit verband heeft mijn collega in het Vlaams Parlement, de heer Van Malderen, enkele vragen gesteld in de plenaire vergadering van 24 februari. Vlaams minister Homans speelde de zwartepiet door naar u en stelde dat het uitblijven van armoedemaatregelen een probleem is van de federale regering.

Normaal gezien zou ik na uw antwoord van vorige keer, langer hebben gewacht om u een opvolgingsvraag te stellen. Nu echter de problematiek van het gebrek aan federale maatregelen ook in het Vlaams Parlement een hete aardappel is geworden, wil ik u niettemin een aantal opvolgingsvragen stellen.

Nu het informatieverlag van de Senaat er is, kan eindelijk, zoals u hebt verklaard, met het opstellen van een actieplan kinderarmoede worden begonnen. Wat zijn uw bevindingen na het doornemen van het informatieverlag?

Wanneer wordt of is al met het eerste ontwerp van actieplan begonnen?

Hoe zit het met de timing van een tweede en een derde ontwerp alsook met het overleg met het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting?

Kortom, kan u vandaag concreter zijn over de timing voor de aanmaak van het kinderarmoedeplan?

02.02 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Jiroflée, ik dank u voor uw vraag.

Zoals u weet, is de integrale tekst van het informatieverlag over de noodzakelijke samenwerking tussen de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten inzake de gezamenlijke aanpak van de strijd tegen kinderarmoede op 26 februari 2016 tijdens de plenaire vergadering van de Senaat goedgekeurd.

De tekst van het informatieverlag werd op 1 maart 2016 door mijn administratie, de POD Maatschappelijke Integratie, aan de leden van de administratieve werkgroep bezorgd. Die werkgroep is samengesteld uit de bevoegde administraties van de federale overheid en van de deelstaten en werd belast met de opmaak van het ontwerp van het nationaal kinderarmoedebestrijdingsplan.

De leden van de werkgroep krijgen enkele weken tijd om de tekst grondig door te nemen en zelf concrete voorstellen te doen. Die voorstellen zullen vervolgens door de administratie opnieuw worden gebundeld in een discussienota, die als basis zal dienen voor de

février avant d'envisager d'autres démarches relatives au plan de lutte contre la pauvreté infantile. Nous ignorons cependant le calendrier précis de ces étapes ultérieures.

Au Parlement flamand, la ministre Homans a déclaré qu'il appartenait au gouvernement fédéral de résoudre le problème de l'absence de mesures de lutte contre la pauvreté.

Quelles conclusions la secrétaire d'État a-t-elle pu tirer de la lecture du rapport d'information du Sénat? Quand les responsables s'attelleront-ils à l'élaboration du premier projet de plan d'action? Dans quel délai le deuxième et le troisième projet seront-ils rédigés et quand aura lieu la concertation avec la Plateforme belge contre la pauvreté et l'exclusion sociale?

02.02 **Elke Sleurs**, secrétaire d'État: Le 26 février dernier, le Sénat a approuvé le texte intégral du rapport d'information concernant la nécessaire collaboration entre l'autorité fédérale, les Communautés et les Régions en vue de développer une approche commune dans la lutte contre la pauvreté infantile dans notre pays.

Le document a été transmis le 1er mars aux membres du groupe de travail administratif qui rassemble les administrations compétentes du gouvernement fédéral et des entités fédérées, lequel a été chargé de rédiger le projet de plan national de lutte contre la pauvreté infantile.

opmaak van een eerste concept van het eigenlijk kinderarmoedeplan.

De opmaak van het nationaal kinderarmoedeplan wordt voortgezet volgens het stappenplan dat ik u al eerder in mijn antwoord heb gegeven.

Ik kan u echter wel een meer gedetailleerde timing mededelen.

Een eerste stap is de analyse van het informatieverlag van de Senaat en de bespreking en identificatie van mogelijke gemeenschappelijke acties, geïdentificeerd op basis van het informatieverlag en andere relevante bronnen, op 25 maart 2016.

Ten tweede, de opmaak van een eerste ontwerp van actieplan met een overzicht van gemeenschappelijke acties en bespreking van dit ontwerp met de beleidsverantwoordelijken. Op basis van deze bespreking maakt de werkgroep een tweede ontwerp van actieplan. Dit zal in april en mei 2016 plaatsvinden.

De organisatie van een bijzondere bijeenkomst van het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting EU 2020 is gepland voor eind mei 2016 met een ruime stakeholderconsultatie als doel. Het platform zal ook worden gevraagd om aanbevelingen met betrekking tot de opmaak van het kinderarmoedeplan te formuleren op basis van het tweede ontwerp.

Vervolgens maakt de werkgroep op basis van de resultaten van de bilaterale besprekingen met de beleidsverantwoordelijken, die zullen plaatsvinden na de stakeholderconsultatie, een derde ontwerp van actieplan op. Daarna volgt de voorstelling van dat actieplan na de goedkeuring in de Ministerraden.

Het hele proces van de analyse van het informatieverlag van de Senaat tot het uiteindelijk kinderarmoedeplan zal ongeveer zes maanden in beslag nemen.

Ik wil mij echter nog niet op een exacte einddatum fixeren, vooral omdat het een sterke nationale aanpak van de kinderarmoedeproblematiek wil bewerkstelligen, met concrete acties en vooral ook engagementen voor de uitvoering ervan door alle betrokken partijen.

Les membres du groupe de travail ont reçu quelques semaines pour analyser soigneusement le texte et formuler des propositions concrètes. Celles-ci seront réunies dans une note de discussion qui servira de base à la première mouture d'un plan national de lutte contre la pauvreté infantile dont l'élaboration se poursuivra sur la base du plan échelonné.

Le 25 mars 2016, la première étape consistera en une analyse du rapport d'information, suivie de la discussion et de l'identification de possibles actions communes.

La deuxième étape sera celle de l'élaboration d'une ébauche de plan d'action et de sa discussion avec les responsables politiques. Partant du résultat de ces débats, le groupe de travail rédigera une deuxième mouture du plan. Cette phase du travail se déroulera en avril et mai 2016.

Fin mai 2016, une réunion extraordinaire de la Plateforme belge contre la pauvreté et l'exclusion sociale UE2020 sera convoquée, de sorte à organiser une large concertation des différents acteurs intéressés. La Plateforme sera également invitée à formuler des recommandations sur la base de cette deuxième mouture du texte.

Un troisième projet de plan d'action sera ensuite établi par le groupe de travail, sur la base des résultats des discussions bilatérales avec les responsables politiques. Le plan d'action sera présenté après son approbation par les Conseils des ministres des différentes entités.

L'ensemble de la procédure devrait prendre environ six mois, mais je ne peux pas encore vous donner la date précise de la fin de ces travaux.

02.03 Karin Jiroflée (sp.a): Mevrouw de staatssecretaris, ik ben heel

02.03 Karin Jiroflée (sp.a): Je

bij dat de timing nu vastligt, al blijven wij vinden dat dit veel te traag gaat. Zes maanden is ten vroegste eind augustus, dat is pas na de vakantie. Ik vind dat dit veel te lang duurt. Dit is een hot item. Er is een probleem: mensen die sowieso in armoede leven krijgen 525 euro op jaarbasis minder, zonder enige sociale correctie.

Het platform zal u zeker en vast een aantal aanbevelingen doen en ik hoop dat u die aanbevelingen echt ter harte zult nemen. Als dat blijkt uit dat plan, ook al is het er slechts binnen de zes maanden, dan zal ik niet nalaten om u te feliciteren, maar voorlopig blijven wij bijzonder kritisch daarover.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van mevrouw Karin Jiroflée aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "het horen van slachtoffers van een seksueel misdrijf onder hypnose en de opleiding daartoe" (nr. 9979)

03 Question de Mme Karin Jiroflée à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "l'audition sous hypnose de victimes d'un délit sexuel et la formation nécessaire à cet effet" (n° 9979)

03.01 Karin Jiroflée (sp.a): Mevrouw de staatssecretaris, uw plannen om twee agenten naar de VS te sturen om een opleiding in de forensische hypnose te volgen, worden door verschillende gerechtspychologen, om het zacht uit te drukken, op heel veel scepsis onthaald.

Volgens u is het de bedoeling om zwaar getraumatiseerde slachtoffers van seksuele misdrijven onder hypnose te brengen om op die manier herinneringen die zij hadden geblokkeerd, te achterhalen. Sommige experts noemen dat idee volstrekte onzin en menen dat u 80 jaar wetenschappelijk onderzoek simpelweg negeert.

Het risico op pseudoherinneringen is, volgens gerechtspychologen, bijzonder groot. Voor een verhoor is dat erg riskant, want het risico op hersenspinsels is dan veel te hoog. Men is bovendien de overtuiging toegedaan dat er op die manier zelden nieuwe elementen opduiken.

In Nederland heeft het hoogste gerechtcollege het gebruik van getuigenverklaringen onder hypnose jaren geleden trouwens verboden. Bovendien zijn er in ons land al pijnlijke uitschuivers geweest, onder meer in het onderzoek naar de Bende van Nijvel. Wetenschappers benadrukken dat er in de hele wereld geen enkele zaak te vinden is die is opgelost dankzij hypnose. Er zijn wel zaken bekend waarbij hypnose een kleine hulp is geweest. Met de overvloed aan publicaties over pseudoherinneringen kan een advocaat echter zulke zaken makkelijk winnen in beroep.

Ik heb dan ook de volgende vragen voor u.

Welke opleiding gaan de agenten precies volgen? Aan welke school of welke instelling zal de opleiding worden gevolgd? Is de opleiding op een of andere manier gecertificeerd?

Wat denkt u van de kritiek van een aantal Nederlandse experts van

suis ravie que le calendrier ait été fixé, mais le processus est trop lent. En attendant, les personnes qui vivent déjà dans la pauvreté, reçoivent 525 euros de moins sur une base annuelle. J'espère que la secrétaire d'État s'emploiera à concrétiser les recommandations formulées par la Plateforme.

03.01 Karin Jiroflée (sp.a): Plusieurs psychologues judiciaires se montrent très sceptiques à l'égard du projet consistant à envoyer deux agents aux États-Unis afin qu'ils aillent y suivre une formation à l'hypnose légale. Ils estiment en effet que l'audition sous hypnose de victimes d'un délit sexuel comporte un risque trop élevé de susciter chez la victime de faux souvenirs. De plus, cette nouvelle technique d'audition générerait rarement de nouveaux éléments.

Aux Pays-Bas, la plus haute juridiction aurait interdit voici déjà plusieurs années l'utilisation sous hypnose de dépositions de témoins. En Belgique, des bévues tristement célèbres ont déjà été commises, entre autres dans le dossier des tueries du Brabant.

Quelle formation ces agents suivront-ils exactement au Texas? À quelle école, dans quel établissement? Cette formation est-elle certifiée? Que pense le secrétaire d'État de la critique de certains experts néerlandais et de l'interdiction en vigueur chez nos voisins du nord? Le montant de

de universiteiten van Maastricht en Amsterdam, toch niet de minste? Wat denkt u van het verbod op getuigenverklaringen onder hypnose in Nederland?

Is 8 000 euro de volledige kostprijs voor de opleiding of zijn er dan nog bijkomende kosten van transport, verblijf enzovoort? Is 8 000 euro de kostprijs per persoon of voor de twee personen? Wat is er juist inbegrepen in dat bedrag?

03.02 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Mevrouw Jiroflée, ik ben blij dat u deze vraag stelt. Zo kan ik wat duiding geven bij deze polemiek.

Eerst en vooral, de twee politieagenten zullen een gespecialiseerde opleiding in forensische hypnose volgen. Ik zeg wel forensische hypnose. Aangezien een dergelijke opleiding niet bestaat in België moeten wij inderdaad uitwijken naar de Verenigde Staten waar die opleiding wel bestaat. Zij zullen de opleiding genieten in Austin bij het Texas State Police Department.

Het is waar dat, vooral uit Nederlandse hoek, daarop kritiek wordt geuit.

Ik wil daar toch wel wat duiding bij geven.

Ten eerste, ik vind het bijzonder dat men naar Nederland moet kijken om punten van kritieken te horen want uiteindelijk zijn het toch de Nederlandse gerechtswetenschappers, dezelfde personen dus, die ook kritiek hebben op het gebruik van de polygraaf, de leugendetector. Bij de Belgische politie en het gerecht wordt die nochtans heel vaak gebruikt. Bovendien wordt slechts een van de verschillende meningen uit Nederland weergegeven. In zijn universiteit heeft professor Merckelbach een collega, met name professor Lindsay Raymaekers, die een tegengestelde mening is toegedaan. Professor Merckelbach is trouwens een psycholoog die in feite geen enkele voeling heeft met politieverhoor. Bovendien heeft hij ook in de pers toegegeven dat hypnose als vorm van therapie in sommige gevallen wel kan helpen. Hij voegt eraan toe dat het moeilijk is voor hem om op dat onderwerp in te gaan aangezien er te weinig onderzoek is gedaan naar het fenomeen. Het lijkt mij dan ook zeer tegenstrijdig als hij beweert dat de federale politie 80 jaar onderzoek negeert.

Wat betreft de pseudoherinneringen, dat risico bestaat maar dat bestaat ook bij gewone verhoren. In 17 % van de gevallen zijn er pseudoherinneringen bij gewone verhoren.

Daarom is het van belang dat zowel een gewoon verhoor als een hypnoseverhoor wordt gedaan door specialisten, personen die een opleiding hebben genoten in verhoortechnieken. Met de hypnose wil ik nu hetzelfde doen, de huidige politieverhoorders, die nu hypnose beoefenen, hebben zowel een opleiding in de therapeutische hypnose als in verhoortechnieken, maar niet in forensische hypnose, omdat die opleiding nog niet bestaat. Door hen deze specifieke opleiding te laten volgen, zullen de verhoorders die er nu zijn, zich nog meer kunnen toeleggen op die specifieke verhoortechniek en dus minder suggestief werken tijdens het hypnoseverhoor, wat uiteindelijk de getuigenverklaringen alleen maar ten goede kan komen.

Bovendien is het niet zo dat een getuigenverklaring onder hypnose

8 000 euros correspond-il au financement de la totalité de cette formation? Est-ce par personne ou pour les deux personnes?

03.02 **Elke Sleurs**, secrétaire d'État: Ces deux policiers suivront une formation spécialisée en hypnose médico-légale auprès du Texas State Police Department à Austin, étant donné que cette formation n'est pas organisée chez nous.

Les critiques proviennent surtout des Pays-Bas, où les psychologues auprès des tribunaux contestent aussi le recours au détecteur de mensonges, qui est pourtant beaucoup utilisé dans notre pays. Aux Pays-Bas, les opinions divergent toutefois et le professeur Merckelbach a admis qu'en tant que thérapie, l'hypnose peut produire des résultats positifs dans certains cas; il a toutefois ajouté qu'il pouvait difficilement approfondir le sujet parce que celui-ci a fait l'objet de trop peu d'études, ce qui me paraît être en contradiction avec son affirmation selon laquelle la police fédérale nie 80 ans d'études.

Les auditions classiques donnent aussi lieu à des pseudo-souvenirs dans 17 % de cas. C'est pourquoi il est important que les auditions soient réalisées par des spécialistes. Je souhaite que ce soit également le cas pour les auditions sous hypnose. Les policiers qui pratiquent l'hypnose actuellement ont une formation tant en hypnose thérapeutique qu'en techniques d'audition, mais non en hypnose médico-légale.

Le témoignage d'une personne sous hypnose n'aura aucune valeur probante, mais les éléments mis en avant par l'hypnose seront toujours examinés par les enquêteurs. L'hypnose

bewijswaarde zal hebben. De kritiek met betrekking tot de pseudoherinneringen en het feit dat advocaten gemakkelijk zouden winnen in beroep, is dan ook volledig onterecht. De elementen die naar voren komen door hypnose worden immers altijd nog eens onderzocht door de recherche. Het is dus een bijkomende waarde in het onderzoek en het zal getoetst worden aan andere verklaringen van getuigen. Het kan dus een meerwaarde betekenen voor het volledig onderzoek, maar het zal dus niet worden beschouwd als zou men hiermee de waarheid in pacht hebben.

De vraag naar de opleiding en met betrekking tot meer hypnoseverhoor, kwam van de federale politie zelf. De federale politie merkt nu reeds dat er wel degelijk nieuwe elementen opduiken. Zij hebben een aantal lopende gerechtelijke dossiers, maar kunnen daarover natuurlijk niet communiceren, net omdat het over lopende dossiers gaat, waarin een aantal nieuwe elementen is aangebracht door hypnose.

Dat er in de hele wereld nog nooit een zaak is opgelost dankzij hypnose, is niet juist. Vorige zomer bijvoorbeeld werd een notaris veroordeeld tot tien jaar cel voor verkrachting en foltering nadat het slachtoffer de man als dader had aangewezen toen zij onder hypnose verkeerde. Door die elementen kon de politie extra bewijzen vinden tegen de dader.

Dat er wordt gewezen naar het feit dat de gerechtsdeskundige in de zaak van de Bende van Nijvel zelf vrouwen heeft misbruikt onder hypnose, is hier volledig naast de kwestie. Dat had niets te maken met het hypnoseverhoor zelf, wel met machtsmisbruik door die persoon op dat moment. Hij heeft zijn positie als therapeut misbruikt in een therapeutische setting, niet tijdens een politieverhoor.

Wat de kosten voor de opleiding betreft, deze omvatten de volledige kosten van de opleiding, inclusief verblijf en transport van de twee politieagenten. Daar deze twee federale agenten daarna het hypnoseverhoor gratis kunnen afnemen in plaats van het te laten uitvoeren door gerechtsdeskundigen, die apart te betalen zijn, lijkt deze 8 000 euro mij gelet op de financiële mogelijkheden van Justitie een goede investering.

Ik wil ook benadrukken dat ik van de federale politie hoor dat een aantal zaken vooruit geholpen zijn waarbij de dader van zware zedenmisdrijven anders nooit gevonden zou zijn geworden. Ik kan de vraag, die van de politie zelf komt, dus alleen steunen. De politie krijgt heel wat positieve reacties, ook van de slachtoffers die voor een hypnoseverhoor in aanmerking kwamen.

Kortom, ik ben van mening dat als ik zo één gevaarlijke verkrachter kan doen opsluiten en één slachtoffer kan helpen, deze 8 000 euro een goede investering is

03.03 Karin Jiroflée (sp.a): Bedankt voor uw antwoorden, mevrouw de staatssecretaris.

Laat het duidelijk zijn, als die 8 000 euro alles inclusief is, heb ik daar geen problemen mee.

Ik dank u ook voor uw duiding. Ik wou van u horen in welke context dit

peut contribuer à faire avancer l'enquête.

La demande de formation est venue directement de la police fédérale. Dans un certain nombre de dossiers en cours, l'hypnose a permis de déceler de nouveaux éléments.

Il serait faux d'affirmer qu'aucune affaire à travers le monde n'a jamais été résolue grâce à l'hypnose. L'été dernier par exemple, un notaire a été condamné pour viol et torture après avoir été désigné par la victime au cours d'une séance d'hypnose. Sur cette base, la police a pu trouver des éléments de preuve supplémentaires.

Le fait que l'expert ayant travaillé dans le dossier des tueurs du Brabant wallon ait abusé de patientes sous hypnose n'a rien à voir avec la question qui nous occupe. Il a en effet profité de sa position dans un contexte thérapeutique et non lors d'un interrogatoire de police.

Les coûts de formation comprennent la formation des deux policiers, en ce compris le séjour et le transport. Ce montant de 8 000 euros me semble être un bon investissement étant donné que par la suite, ces policiers pourront procéder eux-mêmes à une audition sous hypnose, et cela sans frais pour la collectivité.

L'hypnose a permis de faire progresser un certain nombre de dossiers et la police reçoit de très nombreuses réactions positives à cet égard. Je soutiens dès lors la demande de la police fédérale.

03.03 Karin Jiroflée (sp.a): Un montant 8 000 euros tout compris me semble raisonnable.

Je n'ai rien contre l'hypnose dans un cadre thérapeutique mais je continue à craindre que compte

alles tot stand gekomen is. Laat het eveneens duidelijk zijn dat ik absoluut niets tegen hypnose in therapie settings heb. Ik ben pedagoog van opleiding en heb heel wat psychologie gestudeerd. Ik ben, net als u, overtuigd van de voordelen ervan. Waar ik wel voor blijf vrezende, is dat het hypnoseverhoor wegens de scepsis in gerechtelijke kringen dikwijls zijn doel zal voorbij schieten, en dat het veeleer zal worden aangegrepen om de zaken om te draaien. Dat zullen wij echter moeten afwachten.

Ik waardeer in ieder geval dat u uw nek uitsteekt voor dit systeem, al blijf ik een beetje kritisch. Wij zullen dit in ieder geval opvolgen.

03.04 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Dit staat ook in het handboek *Zedenmisdriven*. De studiedagen zijn een enorm succes. De politie is echt vragende partij om daaraan meer te kunnen doen.

Het is de bedoeling om dit te evalueren na een jaar. Wat is er gebeurd? Wat hebben zij daarmee gedaan? Het is zeker geen vrijblijvende investering. Dit gebeurt op hun vraag en ik denk dat ik daarop ook moet ingaan. Zij hebben immers duidelijke argumenten waarom zij dit willen doen. In de toekomst kan alles weer ter discussie worden gesteld, als blijkt dat het toch niet is wat het zou moeten zijn.

Met het enthousiasme en de duiding van de politie zelf vond ik dat ik dit toch een kans moest geven, gelet op de mogelijkheden om in zeer specifieke gevallen de slachtoffers te kunnen helpen en tot daderidentificatie te kunnen overgaan.

03.05 **Karin Jiroflée** (sp.a): Wat is de timing? Wanneer zijn die mensen afgestudeerd? Wanneer start men hiermee?

03.06 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Dat zal vrij snel zijn. Ik meen dat zij in de komende weken naar Texas gaan, waar zij die opleiding volgen en dat het na de zomer al van start zal kunnen gaan. Omstreeks dezelfde periode volgend jaar kunnen wij misschien al, afhankelijk van de lopende zaken, een eerste evaluatie maken.

Ik kan moeilijk een timing geven. Zolang er een onderzoek loopt kan ik moeilijk antwoorden. Ik heb gevraagd om bij de eerste toepassing alles goed te notuleren en te acteren, zodanig dat in de loop van volgend jaar een eerste voorlopige evaluatie kan worden gemaakt.

03.07 **Karin Jiroflée** (sp.a): Dan zal ik daarover opnieuw een vraag stellen.

03.08 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Met plezier.

tenu du scepticisme que l'audition sous hypnose suscite dans les milieux judiciaires, elle soit plutôt exploitée pour donner à un dossier une orientation inverse.

03.04 **Elke Sleurs**, secrétaire d'État: La police est vraiment demandeuse. Notre intention est de procéder à une évaluation après un an. Il s'agit d'un investissement qui va de pair avec un certain engagement de ma part. J'ai estimé en effet qu'il fallait donner une chance à l'audition sous hypnose car dans certains cas très spécifiques, elle peut aider les victimes d'un délit sexuel et aboutir à l'identification de l'auteur ou des auteurs de ce délit.

03.05 **Karin Jiroflée** (sp.a): Quel est le calendrier? Quand les agents et agentes formés à l'audition sous hypnose seront-ils diplômés? Quand les premières auditions auront-elles lieu?

03.06 **Elke Sleurs**, secrétaire d'État: Les agents et agentes concernés se rendront au Texas au cours des prochaines semaines. Les premières auditions pourront déjà commencer après l'été. Nous pourrions sans doute faire une première évaluation l'an prochain aux alentours de la même période. Je puis difficilement vous communiquer un calendrier. J'ai demandé de faire procéder à un enregistrement très précis et complet dès la première application de l'audition sous hypnose de victimes d'un délit sexuel.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

04 Question de Mme Katrin Jadin à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre des Finances, sur "l'abaissement de l'âge d'obligation scolaire comme remède à la pauvreté" (n° 9188)

04 Vraag van mevrouw Katrin Jadin aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën, over "de verlaging van de leerplichtige leeftijd als remedie tegen armoede" (nr. 9188)

04.01 **Katrin Jadin** (MR): Madame la présidente, madame la secrétaire d'État, je vous concède que le titre de la question aurait peut-être pu être mieux choisi.

J'aurais voulu faire le point avec vous sur le rapport d'information récemment approuvé à l'unanimité au Sénat et dont il ressort que l'abaissement de l'âge de l'obligation scolaire constituerait un élément clé dans la lutte contre la pauvreté infantile dans notre pays ainsi qu'un facteur promoteur d'une meilleure intégration selon la Région dans laquelle on se situe. En effet, se rendre plus tôt à l'école permettrait de tacler plus efficacement la problématique d'une mauvaise maîtrise de la langue maternelle ainsi que le déficit de compétences sociales, rencontrés chez nombre d'enfants qui grandissent dans des milieux défavorisés.

Je sais qu'il s'agit d'une compétence traitée en commission de l'Économie mais je me situe dans une optique de lutte contre la pauvreté et de promotion de l'égalité des chances. J'ai déposé une proposition de loi visant notamment l'abaissement de l'obligation scolaire à cinq ans. D'autres propositions qui circulent vont encore plus loin et souhaitent l'instaurer à partir de trois ans. Si la possibilité existait d'obliger les enfants à aller à l'école à cinq ans, ce serait déjà important car cette mesure pourrait être un facteur de réussite déterminant pour la suite de la scolarité de l'enfant.

Au contraire, une arrivée tardive à l'école peut représenter une source de difficulté d'adaptation et, partant, d'apprentissage lors de son parcours ultérieur.

Madame la secrétaire d'État, avez-vous déjà pu prendre connaissance de ce rapport selon lequel l'abaissement de l'âge de l'obligation scolaire serait un enjeu déterminant pour la lutte contre la pauvreté? J'avais cru comprendre que le Sénat allait organiser une journée d'étude sur la problématique de la pauvreté infantile. Il aurait déjà dû le faire, si mes informations sont bonnes, en février. Durant cette journée cette thématique aurait aussi été abordée. En tirez-vous également des conclusions importantes pour votre politique générale?

04.02 **Elke Sleurs**, secrétaire d'État: Madame Jadin, nous avons reçu le rapport du Sénat. Nous savons depuis lors que l'exposition à la pauvreté durant l'enfance peut avoir un impact négatif grave pour l'avenir. Il est crucial d'investir dans le jeune enfant si nous voulons rompre le cercle vicieux de la pauvreté. Compte tenu de ce constat, je salue la recommandation du Sénat visant à abaisser l'âge de l'obligation scolaire. Toutefois, l'investissement dans la période pré-scolaire ne doit pas pour autant faiblir. Les premières années de la vie

04.01 **Katrin Jadin** (MR): Uit een informatierapport dat in de Senaat eenparig werd goedgekeurd, blijkt dat de verlaging van de leerplichtige leeftijd cruciaal is om kinderarmoede tegen te gaan en maatschappelijke integratie te bevorderen. Door vroeger naar school te gaan zou men de taal beter beheersen en sociale vaardigheden ontwikkelen.

Ik diende eerder een wetsvoorstel in om de leerplicht vanaf vijf jaar in te voeren. Dat zou al een grote stap vooruit zijn.

Heeft u reeds kennis kunnen nemen van dat rapport? Ik dacht dat de Senaat een studiedag over kinderarmoede zou organiseren. Trekt u conclusies uit dat rapport die van belang zijn voor uw algemene beleid?

04.02 Staatssecretaris **Elke Sleurs**: Het rapport van de Senaat toont aan dat armoede tijdens de kindjaren een zware negatieve impact kan hebben op iemands toekomst. Ik ben blij met de aanbeveling van de Senaat om de leerplichtige leeftijd te verlagen.

sont la phase cruciale par excellence pour l'éducation et le développement de l'enfant.

J'ai appris que la journée d'étude du Sénat à laquelle vous faites référence, qui devait normalement être organisée fin février, n'a pas eu lieu.

Un groupe de travail administratif élabore actuellement le projet d'un plan d'action national de lutte contre la pauvreté infantile. Dans le cadre de l'élaboration de ce plan, la Plate-forme belge contre la pauvreté et l'exclusion sociale UE2020 a demandé de pouvoir organiser un colloque au Sénat.

Il s'agira d'une large consultation des parties prenantes, destinée à alimenter l'élaboration du deuxième plan national de lutte contre la pauvreté. La demande d'organisation de cet échange a été transmise à la Commission des matières transversales – Compétences communautaires. Cela permettra de vérifier dans quelle mesure ce colloque pourrait se rattacher à d'autres initiatives proposées en vue du rapport d'information sur la pauvreté infantile.

Le rapport d'information du Sénat servira de fil conducteur au groupe de travail, qui en analysera les recommandations en fonction de la rédaction du plan d'action. Il devra aussi alimenter la consultation des parties prenantes. Le plan sera achevé dans six mois, car il faut encore consulter les *stakeholders* et les organisations concernées, parmi lesquelles la Plate-forme belge.

We mogen daarom echter niet minder investeren in de voor-schoolse periode. Voor de opvoeding en ontwikkeling van een kind zijn die eerste levensjaren immers een cruciale fase.

De studiedag van de Senaat heeft niet plaatsgevonden.

Een administratieve werkgroep is bezig met een ontwerp van nationaal actieplan tegen kinderarmoede. Het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting EU2020 heeft gevraagd of het een colloquium in de Senaat mag organiseren.

Het wordt een ruime consultatie van de actoren, die de grondslag moet vormen van het tweede nationaal plan. Het informatie-rapport van de Senaat zal als richtsnoer dienen voor die consultatie en het uitgangspunt vormen voor de werkgroep. Het plan zal pas binnen zes maanden zijn beslag krijgen, want eerst moeten de stakeholders en de betrokken organisaties – waaronder het Belgische platform – nog worden geraadpleegd.

04.03 Kattrin Jadin (MR): Madame la secrétaire d'État, je vais demander à mon groupe de déposer cette proposition de loi en priorité auprès de la commission de l'Économie.

C'est en 2007 que j'ai introduit ce texte pour la première fois. Nous sommes en 2016 et nous continuons de nous poser les mêmes questions. Je sais qu'une concertation interfédérale est nécessaire. À l'époque, nous étions allés un tout petit peu plus loin. La fixation de l'obligation scolaire reste une compétence fédérale.

04.04 Elke Sleurs, secrétaire d'État: Les Régions se chargent de l'éducation. Il ne s'agit pas ici d'obligation scolaire, mais d'une obligation d'éducation. C'est là que se situe le problème. Ce n'est pas parce que les enfants devront être inscrits à partir de trois ans qu'ils iront pour autant à l'école. La Belgique reconnaît et applique la seconde obligation, mais pas la première.

Schoolplicht en leerplicht, dat is niet hetzelfde.

Je comprends votre question. Selon moi, à partir de trois ans, il est préférable et même souhaitable qu'un enfant aille à l'école, puisse

04.03 Kattrin Jadin (MR): Ik zal mijn fractie vragen dat wetsvoorstel prioritair opnieuw in te dienen, want het dateert al van 2007 en de problemen blijven even groot. Overleg tussen de bestuursniveaus is noodzakelijk, maar wij gingen destijds een stapje verder. De leerplicht is nog steeds een federale materie.

04.04 Staatssecretaris Elke Sleurs: De Gewesten zijn bevoegd voor onderwijs. Het gaat hier niet om schoolplicht, maar om leerplicht. Daar knelt het schoentje.

Il ne faut pas confondre obligation scolaire et obligation d'éducation

Ik ben het met u eens dat kinderen best vanaf hun drie jaar naar

parler la langue de la Communauté à laquelle il appartient et apprenne le vivre-ensemble.

En Belgique, l'obligation d'éducation est d'application. Ceci ne veut pas dire que l'enfant doit aller à l'école. Un parent peut décider d'éduquer son enfant à la maison.

04.05 Katrin Jadin (MR): Je pense que j'ai saisi la différence entre l'obligation d'éducation et l'obligation scolaire. Cette dernière est fixée à six ans. C'est la loi. Je souhaiterais que cette obligation soit ramenée à cinq ans. Ce serait déjà un bon début. Je me souviens qu'il en avait été question il y a déjà deux législatures, je crois, et qu'une concertation avait été menée avec les Communautés. Cela ne posait pas beaucoup de problèmes. Singulièrement dans ma Région, 95 % des enfants sont déjà scolarisés à partir de cinq ans. Mais il y a des endroits, comme dans la capitale, où on constate un manquement flagrant en ce qui concerne le suivi de l'obligation d'éducation pour les enfants de moins de six ans. C'est un facteur sur lequel nous, en tant que législateurs, pouvons réellement travailler; cela devrait permettre, par la force de la contrainte, à amener son enfant vers une éducation.

Il est évident qu'il faudrait que toutes les Régions le veuillent de la même manière. Je crois qu'à l'époque, c'était la Région flamande qui n'avait pas souhaité suivre.

04.06 Elke Sleurs, secrétaire d'État: C'est vrai. Mais votre proposition de loi parle d'une application à partir de cinq ans.

04.07 Katrin Jadin (MR): Effectivement, mais je suis disposée à discuter de la possibilité de la prévoir à partir de trois ans aussi.

04.08 Elke Sleurs, secrétaire d'État: Pour cinq ans, il y a peut-être une unanimité. Les choses ont changé depuis quelques années. Si l'on dit "à partir de trois ans", cela fera l'objet de grandes discussions, mais si l'on dit "à partir de cinq ans", nous atteindrons plus facilement l'unanimité.

04.09 Katrin Jadin (MR): Certes, les choses évoluent mais dans certaines Régions de notre pays, c'est parfois un peu plus difficile.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

De **voorzitter:** Vraag nr. 9737 van de heer Van Biesen is zonder voorwerp.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.52 uur.
La réunion publique de commission est levée à 10.52 heures.*

school gaan, maar dat is niet verplicht.

In België kunnen ouders voldoen aan de leerplicht door hun kind thuisonderwijs te geven.

04.05 Katrin Jadin (MR): Ik begrijp het verschil tussen de leerplicht en de schoolplicht die ingaat op 6 jaar. Ik zou de schoolplichtleeftijd willen verlagen tot 5 jaar.

Twee legislaturen geleden is er al overlegd met de Gemeenschappen. In de hoofdstad zien we dat de leerplicht onder de 6 jaar onvoldoende wordt nageleefd. Als wetgever zouden we de kinderen verplicht in een onderwijstraject moeten doen stappen. Alle Gewesten zouden daarmee moeten instemmen. Destijds wilde het Vlaams Gewest niet meedoen.

04.06 Staatssecretaris Elke Sleurs: In uw wetsvoorstel is er sprake van een toepassing vanaf 5 jaar.

04.07 Katrin Jadin (MR): Ik ben bereid te praten over een toepassing vanaf de leeftijd van drie jaar.

04.08 Staatssecretaris Elke Sleurs: Voor de leeftijd van vijf jaar zal er misschien eensgezindheid zijn, voor de leeftijd van drie jaar zal dat moeilijker zijn.

Le **président:** La question n° 9737 de M. Van Biesen est sans objet.